

24.02.2020

Asia/10

§ 125

V 11.3.2020, Valtuutettu Atte Harjanteen aloite Vanhankaupunginkosken padon purkamisesta

HEL 2018-010592 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Atte Harjanteen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Atte Harjanne ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki tekee Vanhankaupunginkosken padon osittaista tai kokonaista purkamista koskevan yhteiskunnallisen kannattavuuden arvioinnin ja valmistelelee suunnitelman padon purkamisesta, mikäli se on arvion pohjalta perusteltua.

Käsitellessään aloitetta 22.5.2019 § 165 kaupunginvaltuusto palautti asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi siten, että kaupunki selvittää Vanhankaupunginkosken padon osittaisen tai kokonaisen purkamisen vaikutukset joen alueen luontoon laajasti ja aloittaa padon purkamisen valmistelun mikäli se on selvityksen pohjalta perusteltua.

Kaupunginhallitus toteaa, että Helen Oy on sulkenut Vanhankaupungin vesivoimalan. Voimalaitoksen sulkeminen muuttaa Vantaanjoen veden juokсутusta. Kun voimalaitos ei enää tarvitse vettä, voidaan virtausta

24.02.2020

ohjata siten, että itähaarassa virtaava vesimäärä kasvaa ja sen tarjoama reitti on kaloille houkuttelevampi. Veden säännöstelyssä ei tarvitse enää ottaa huomioon voimalaitoksen vesitarpeita, jolloin itähaaran virtaama ja vesimäärää houkuttelee kaloja niiden uidesa kohti joen yläjuoksua sekä Vanhankaupunginlahtea ja merta.

Padon osittaisen tai kokonaisen purkamisen ympäristövaikutukset selvitetään, kuitenkin selvityksen tehtävää alaa voidaan rajata laatimalla ensin arvio keinoista, joilla avaamisen vaikutuksia veden korkeuteen voidaan lieventää. Samalla selvitetään voidaanko patoa avata ilman, että rakennetun ympäristön suojeleuarvot menetetään. Näiden lisäselvitysten tekeminen voidaan ajoittaa samaan aikaan kuin Itähaaran kunnostuksen vaikutuksia seurataan.

Kaupunkiympäristön toimiala jatkaa itähaaran nousuesteiden poistamisen suunnittelua ja toteuttaa ne mahdollisimman nopeasti. Vuoden 2020 toimintasuunnitelmassa on varauduttu tarkentavien virtausmitausten tekemiseen ja yksityiskohtaisen kunnostussuunnitelman laadintaan.

Kaupunkiympäristön toimiala osallistuu Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen selvitykseen koskien kalojen liikkumista Vanhankaupunginkosken alueella ja edelleen Vantaanjoessa. Selvitys tukee myös itähaaran kunnostussuunnitelman laadintaa.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Vastaus on lautakunnan lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua. Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 4 momentin mukaan kaupunginvaltuuston palautettua aloitteen uudelleen valmisteltavaksi, aloite on esitettävä uudelleen valtuuston käsiteltäväksi kahdeksan kuukauden kuluessa palauttamispäätöksestä. Määräaika ylittyy asian jäätyä kaupunkiympäristölautakunnassa useita kertoja pöydälle.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Atte Harjanteen aloite

24.02.2020

Asia/10

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 10.02.2020 § 103

HEL 2018-010592 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

10.02.2020 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Veronika Honkasalon ehdotuksesta.

06.05.2019 Ehdotuksen mukaan

29.04.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 28.01.2020 § 44

HEL 2018-010592 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Käsitellessään Vanhankaupunginkosken padon osittaista tai kokonaan purkamista perustuen yhteiskunnallisen kannattavuuden arviointiin ja edelleen tämän arvioinnin perusteella valmisteltavaa suunnitelmaa padon purkamiseksi kaupunginvaltuusto palautti asian uudelleen valmisteltavaksi 22.5.2019.

Kaupunginvaltuusto edellyttää selvittävän Vanhankaupunginkosken padon osittaisen tai kokonaisen purkamisen vaikutukset koko Vantaanjoen alueen luontoon laajasti ja aloittaa padon purkamisen valmistelun, jos se on selvityksen pohjalta perusteltua.

Helen Oy ilmoitti 12.11.2019 sulkevansa Vantaanjoessa olevan Vanhankaupungin vesivoimalan vuoden 2019 loppuun mennessä. Sulkeamisen jälkeen voimalaitoksen turbiineihin ei enää johdeta vettä. Tämä tarkoittaa sitä, että kalat eivät enää joudu turbiineihin ja kuole tai vahingoitu.

Voimalaitoksen sulkeminen muuttaa myös Vantaanjoen veden juoksu- tusta. Kun voimalaitos ei enää tarvitse vettä, voidaan virtausta ohjata siten, että itähaarassa virtaava vesimäärä kasvaa ja sen tarjoama reitti on kaloille houkuttelevampi. Veden säännöstelyssä ei tarvitse enää ottaa huomioon voimalaitoksen vesitarpeita, jolloin itähaaran virtaama ja vesimäärää houkuttelee kaloja niiden uudessa kohti joen yläjuoksua sekä Vanhankaupunginlahtea ja merta.

Vuonna 2018 valmistui kaupunginhallituksen päätökseen (9.1.2017 § 27) pohjautuva Vanhankaupunginkosken itähaaran kunnostussuunnitelman työohjelma, jonka kansliapäällikkö on hyväksynyt. Itähaaran kunnostuksen suunnittelun lähtökohtana on erityisesti parantaa haaran houkuttelevuutta ja mahdollistaa myös heikommin uivien kalojen, kuten särkikalojen, elinolosuhteet.

Kunnostussuunnitelman laadinta jatkuu laadittujen sekä laadittavien luonto- ja ympäristöselvitysten ja muiden arviointien pohjalta. Kaupunkiympäristölautakunnalle päätettäväksi tuotavaan kunnostussuunnitelman laadintaan teko on menee arvion mukaan vielä vuoden verran. Suunnitelmassa huomioidaan muuttunut tilanne eli voimalaitostoiminnan loppuminen. Itähaaran kunnostustyöt ja alueen virkistyskäytön mahdollisuuksien parantaminen olisi näin ollen mahdollista aloittaa vuonna 2021.

Kaupunkiympäristön toimiala osallistuu vuonna 2020 Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen selvitykseen koskien kalojen liikkumista Vanhankaupunginkosken alueella ja edelleen Vantaanjoessa. Selvitys tukee myös itähaaran kunnostussuunnitelman laadintaa.

Padon purkamista on selvitetty laajasti vuonna 2016 muun muassa selvityksessä Helsingin Vanhankaupunginkosken padon purkamisen oikeudellisista edellytyksistä. Padon suojeleminen on vahva, sillä se on suojeltu eri kaavoissa aina maakuntakaavatasosta asemakaavaan. Alue on myös valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY). Kaupunkia koskee maankäytön suunnittelussa myös valtioneu-

voston valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, jotka edellyttävät, että valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot, kohteiden alueellinen monimuotoisuus ja ajallinen kerroksisuus turvataan maakuntien suunnittelussa ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa.

Länsihaaran pato on suojeltu vuonna 1998 voimaan tullessa asemakaavassa (10240) merkinnällä s-3: ”Suojeltava alueen osa, jolla olevat pato- ja siltarakenteet tulee säilyttää tai tarvittaessa uusia siten, että ympäristön historiallinen arvo säilyy”. Oikeudellisessa selvityksessä arvioitiin, että padon purkamiseen tähtäävä asemakaava olisi todennäköisesti ristiriidassa lainsäädännön kanssa. Tämän hetkisen tiedon perusteella sellaisen asemakaavamuutoksen laatiminen, jossa kivipadolle ei osoiteta suojelumerkintää, olisi ELY-keskuksen mukaan kulttuuriympäristöä koskevien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteiden sekä maankäyttö- ja rakennuslain sisältövaatimuksia koskevan 54 §:n vastainen.

Lautakunta kuitenkin katsoo, että kaupunginvaltuuston vaatima selvitys padon osittaisen tai kokonaisen purkamisen ympäristövaikutuksista on myös tehtävä, mutta sen tehtäväalaa voidaan rajata laatimalla ensin arvio keinoista, joilla avaamisen vaikutuksia veden korkeuteen voidaan lieventää. Samalla tarvitaan lisätietoa siitä, voidaanko patoa avata ilman, että rakennetun ympäristön suojeluarvot menetetään. Näiden lisäselvitysten tekeminen voidaan ajoittaa samaan aikaan kun Itähaaran kunnostuksen vaikutuksia seurataan.

Aikaisempien kaupunginhallituksen ja kansliapäällikön päätösten nojalla kaupunkiympäristön toimiala jatkaa itähaaran noususteiden poistamisen suunnittelua ja toteuttaa ne mahdollisimman nopeasti. Vuoden 2020 toimintasuunnitelmassa on varauduttu tarkentavien virtausmittausten tekemiseen ja yksityiskohtaisen kunnostussuunnitelman laadintaan.

Käsittely

28.01.2020 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus: Tuomas Rantanen:

Lisätään seuraava lausunnon toiseksi viimeiseksi kappaleeksi:

”Lautakunta kuitenkin katsoo, että kaupunginvaltuuston vaatima selvitys padon osittaisen tai kokonaisen purkamisen ympäristövaikutuksista on myös tehtävä, mutta sen tehtäväalaa voidaan rajata laatimalla ensin arvio keinoista, joilla avaamisen vaikutuksia veden korkeuteen voidaan lieventää. Samalla tarvitaan lisätietoa siitä, voidaanko patoa avata ilman, että rakennetun ympäristön suojeluarvot menetetään. Näiden li-

24.02.2020

säselvitysten tekeminen voidaan ajoittaa samaan aikaan kun Itähaaran kunnostuksen vaikutuksia seurataan.”

Ja poistetaan edellisen kanssa ristiriidassa olevat kappaleet:

1. "Kaupunkiympäristölautakunta katsoo, että voimalaitoksen sulkemisen jälkeen on aiheellisista seurata, miten voilamatoiminnan päättymisen ja itähaaran muutostyöt vaikuttavat itähaarassa kalojen liikkumiseen ennen kuin selvitetäisiin padon purkamisen laajempia vaikutuksia Vantaanjoen vesistöön ja vesitasapainoon."

2. "Edellä kuvatun johdosta ja huomioon ottaen oikeudellinen selvitys koskien padon purkamista voidaan päätyä siihen, että suojelumerkinän poistaminen kaavasta, jotta pato voitaisiin purkaa, näyttää lähes mahdottomalta. Selvitysten laadinta, joilla selvitetäisiin padon purkamisen vaikutuksia muun muassa koko Vantaanjoen alueen luontoon laajasti olisi perusteetonta ja myös kallista eikä toisi käsittelyssä olevan asian ratkaisemisen kannalta lisäarvoa eikä olisi kaupungin kokonaisedun mukaista."

Kannattaja: Mika Välipirtti

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Tuomas Rantasen vastaehdotuksen.

21.01.2020 Pöydälle

14.01.2020 Pöydälle

17.12.2019 Poistettiin

10.12.2019 Pöydälle

12.03.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

05.03.2019 Pöydälle

26.02.2019 Pöydälle

05.02.2019 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Jussi Luomanen, kaupunkitila- ja maisemasuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 38626
jussi.luomanen(a)hel.fi
Irene Varila, lakimies, puhelin: 310 37451
irene.varila(a)hel.fi

24.02.2020

Asia/10

Kaupunginvaltuusto 22.05.2019 § 165

HEL 2018-010592 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto palautti asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

22.05.2019 Palautettiin

Valtuutettu Juhani Strandén ehdotti hyväksyttäväksi seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään aloitevastauksen Kaupunginvaltuusto edellyttää selvitetävään mahdollisuudet huomioida Vanhankaupunginkosken padon osalta kalojen nousuedellytysten edelleen parantamisen (esim. vesialueen rajaaminen tiheällä verkolla, jotteivat kalat ajaudu voimalaitoksen alueelle) ja Longinojan puron osalta vaelluskalojen vapaan liikkumisen kutuaikoina ja rauhoitetun Vuollejokisimpukan olosuhteiden turvaamisen. (Luonnonsuojelulailla ja EU:n luontodirektiivillä rauhoitettu) sekä oheisten vesistöjen luontoarvot ja toimenpiteet, jotta ko. alueet tulisivat suojelumerkinnän alle ja se huomioitaisiin viimeistään nyt myös rakentamishankkeissa niin, ettei niitä toteuteta ko. alueilla, jos on vaarana, että ekosysteemi oheisilla alueilla vaarantuisi tai heikentyisi.

Valtuutettu Atte Harjanne ehdotti valtuutettu Leo Straniuksen kannattamana, että kaupunginvaltuusto palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi siten, että kaupunki selvittää Vanhankaupunginkosken padon osittaisen tai kokonaisen purkamisen vaikutukset koko joen alueen luontoon laajasti, ja aloittaa padon purkamisen valmistelun mikäli se on selvityksen pohjalta perusteltua.

7 äänestys

Asian käsittely jatko JAA, palautus EI.

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

EI-ehdotus: Kaupunginvaltuusto päättää palauttaa asian valmisteluun siten, että kaupunki selvittää Vanhankaupunginkosken padon osittaisen tai kokonaisen purkamisen vaikutukset koko joen alueen luontoon la-

24.02.2020

jasti, ja aloittaa padon purkamisen valmistelun mikäli se on selvityksen pohjalta perusteltua.

Jaa-äännet: 35

Zahra Abdulla, Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Matti Enroth, Laura Finne-Elonen, Eveliina Heinäluoma, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Laura Kolbe, Kauko Koskinen, Johanna Krabbe, Johanna Laisaari, Matti Niiranen, Alekski Niskanen, Dani Niskanen, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Dennis Pasterstein, Sirpa Puhakka, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Wille Rydman, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Ulla-Marja Urho, Jani Valpio, Juhana Vartiainen, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 40

Toni Ahva, Alviina Alametsä, Ted Apter, Silja Borgarsdottir Sandelin, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Joonas Haavisto, Sandra Hagman, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Martina Harms-Aalto, Eero Heinäluoma, Atte Kaleva, Mikko Kiesiläinen, Joonas Kolehmainen, Vesa Korkkula, Anu Korppi, Terhi Koulumies, Petra Malin, Otto Meri, Sami Mutttilainen, Laura Nordström, Matti Parpala, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Nelli Ruotsalainen, Suldaan Said Ahmed, Satu Silvo, Sameli Sivonen, Leo Stranius, Riikka Suominen, Johanna Sydänmaa, Reetta Vanhanen, Laura Varjokari, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Maarit Vierunen, Ozan Yanar

Tyhjä: 9

Mika Ebeling, Mari Holopainen, Abdirahim Husu Hussein, Kati Juva, Jukka Järvinen, Dan Koivulaakso, Heimo Laaksonen, Björn Månsson, Juhani Strandén

Poissa: 1

Pia Kopra

Kaupunginvaltuusto palautti asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi.

Valtuutettu Juhani Strandénin ehdottama toivomusponsi raukesi kaupunginvaltuuston palautettua asian uudelleen valmisteltavaksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi